

UMETNIŠKO DELO - SPODBUDA IN IZZIV ZA PREPLET PLESNE, LIKOVNE IN GLASBENE DEJAVNOSTI / Anja Podveržen, diplomirana vzgojiteljica / Vrtci občine Žalec

UVOD

Kurikulum za vrtce opredeljuje ume-tnost kot sredstvo, prek katerega se otrok izraža in komunicira. Opredeljuje jo kot sredstvo, ki posamezniku omogoča, da svojo ustvarjalnost izživi na različnih umetniških področjih in prek tega izraža svoje predstave o svetu, svoja počutja, čustvene vsebine.

Vsi globalni cilji, zapisani v Kurikulu za vrtce, omenjajo besedo umetnost, ki otrokom omogoča doživljanje, izumljanje, ustvarjanje, zamišljanje, spoznavanje, izražanje, estetsko zaznavanje na različnih področjih umetnosti – likovnem, plesnem, glasbenem, dramskem. Umetnine v predšolskem obdobju omogočajo otrokom razvijati občutek za lepo, kar znajo otroci tudi besedno izraziti s pojmi lepo, smešno, grdo ipd. Likovno področje naj bi otroku na najprimernejši način omogočalo izražanje doživetega, pripomoglo naj bi k skladnemu razvoju otroka in razvoju vizualnega mišljenja, ki je povezano s smermi, oblikami, barvami, prostorskimi ključi in omogoča zaznavanje tridimenzionalnega prostora (Kurikulum za vrtce 1999).

Občutek za lepo, kakovostno umetniško delo je treba otrokom privzgojiti na način, da jim omogočamo stik tako s kakovostnimi kot tudi s ceneniimi umetniškimi deli ter primerjanjem teh. Naloga in dolžnost pedagogov je, da otrokom s ponudbo tovrstnih dejavnosti omogočamo, da spoznajo umetnost na način, ki jim bo predstavljal nov vir energije (Duh in Zupančič 2009).

Prepletanje likovne, glasbene in plesne dejavnosti je v praksi precej pogosto. Vsako izmed področij prispeva velik delež, ki pripomore k celovitemu razvoju posameznika.

Kurikulum za vrtce tudi ples opredeljuje kot dejavnost, prek katere se otrok izraža in komunicira. S plesom otrok

predstavi svoja najbolj skrita počutja, čustvene vsebine. Omogoča mu, da eksperimentira z razsežnostmi telesa, da doživljajo izvirnost, izraznost in neposrednost gibanja, omogoča jim sproščanje in izražanje občutkov.

Glasba vnaša v otrokovo življenje toplino in radost ter pomembno vpliva na duševni in telesni razvoj. Dokazano je, da se vsak otrok rodi z nagnjenjem za glasbo, ki se lahko v prvem letu življenja v ugodnih razmerah razvije v neugodnih pa zakrni (Manasteriotti 1983, 1 in 3).

Ustvarjanje ob reprodukciji likovnega dela Mondrian Piet – Grey tree je bil izziv, ki sva ga s sodelavko načrtovali v skupini otrok, starih od 1–3 let. Načrtovali sva dejavnosti, pri katerih sva skušali združiti likovno, plesno in glasbeno področje in otrokom omogočiti neposredni stik z reprodukcijo umetnine ter opazovati odziv otrok na izbrano likovno delo.

Tema: izražanje plesa v povezavi z likovnim delom.

Cilj: otrok prek plesa, poslušanja glasbe in likovnega ustvarjanja izraža svoje videnje opazovane reprodukcije umetniškega dela.

Prostor: igralnica.

Metode: pogovor, razgovor, opisovanje, pojasnjevanje, od vodenja k improvizaciji.

Oblika dela: skupinska, individualna.

POTEK DEJAVNOSTI

Otrokom sva s sodelavko na ogled ponudili reprodukcijo umetniškega dela Mondrian Piet – Grey tree in jih spodbudili k opazovanju. Na vprašanje, kaj vidijo na sliki, so starejši otroci odgovorili, da je na sliki drevo. Najmlajši otroci so sliko sicer pogledali, vendar so se odšli igrati s ponujenimi sredstvi.

Z vprašanjem, kje še lahko opazijo drevesa, sem otroke spodbudila k razmišljanju. Nekateri so takoj stekli

k oknu, pokazali na drevo zunaj na igrišču. Povabila sem še ostale otroke in skupaj smo opazovali drevo skozi okno. Otroci so opazili in poimenovali, da ima drevo veje, ki smo jih nato opazovali, kako so se zibale in upogibale v vetru. Opazili smo tudi ptico, ki je ravno priletela na drevo. Nato sem jih povabila, da skupaj zapešemo podobo drevesa ob pripovedovanju namišljene zgodbe.

Drevo pozimi je samevalo na travniku, upogibalo svoje veje, nekatere so se tudi lomile. Zapihal je močan veter in veje so se še bolj upogibale. Mimo drevesa so prileteli tudi ptički, ki so iskali hrano ter zavetje pred mrazom in vetrom. Ker jim drevo ni moglo dati zavetja, so ptički odleteli drugam.

Gibanje drevesa sem otrokom ponazorila s premikanjem zgornjega dela telesa (rok, trupa in glave) v različnih smereh in nivojih (visoki, srednji). Otroci so me najprej le opazovali, ob pripovedovanju pa so se najstarejši pridružili in posnemali gibalne motive. Na povabilo otrokom, kako se lahko drevo še giblje, s strani otrok nisem dobila idej, zato sem jih sama spodbujala in jim pokazala različna gibanja.

V nadaljevanju dejavnosti sem sama prevzela vlogo drevesa, sodelavka pa je otroke ob igranju na flavto spodbudila, da se spremenijo v ptičke, ki premraženi letajo okoli drevesa in iščejo zavetje, hrano. Glasbena spodbuda je otroke dodatno motivirala. K dejavnosti so se pridružili tudi najmlajši otroci. Otroci so prikazali gibanje ptic, tako da so krilili z rokami, tekali okoli drevesa (v visokem in srednjem nivoju), poiskali so tudi svoje rešitve za zavetje (splazili so se med nogami, se oklenili drevesa – odrasle osebe – v nizkem nivoju). Iskali so tudi hrano, tako da so se sklanjali z zgornjim delom telesa k tlom.

Otrokom sva v naslednjih dneh ponovno ponudili na vpogled reprodukcijo

umetniškega dela. Ob opazovanju so se otroci spomnili, da smo plesali drevo in ptice. Povabili sva jih k plesu ob predvajanju glasbe (CD Mini classics: Berce-use (Faure)). Pri plesu je sodelavka prevzela vlogo drevesa, jaz pa sem se vživela v vlogo ptičke. Otroke sva spodbudili, jim dali možnost izbire. Tako so lahko izbirali med posnemanjem gibalnih motivov drevesa ali ptičev. Starejši otroci so se pridružili k dejavnosti. Bolj so se vživeli v vlogo ptičev, saj je bilo prisotnega več gibanja po prostoru. Všeč pa jim je bilo tudi iskanje zavetja pri drevesu, kar so posnemali drug od drugega. Mlajši otroci so se ob poslušanju predvajane glasbe ustavili in opazovali dogajanje le kratek čas, pridružili pa se niso.

Umetniško delo je v nadaljevanju služilo kot izhodišče za pogovor o umetniku – slikarju. Tako sva otrokom ponudili slikanje s čopiči in tempera barvami – črno in belo. Otroci so se vživljali v vlogo slikarjev, saj so imeli

papir na slikarskem stojalu, kar jim je predstavljalo povsem novo izkušnjo.

ZAKLJUČEK

Pri načrtovanju in oblikovanju sodobnega vzgojnega koncepta se običajno oziramo na preteklost in vedno aktualnim spoznanjem dodajamo utrip novega, sodobnega. Pedagog naj bi načrtoval cilje, s katerimi si prizadeva za uspešen razvoj otrokove osebnosti, spretnosti in navad, zato je še kako pomembno, da se ob različnih vsebinah in dejavnostih prepletajo vsa področja njegovega razvoja. Pomembno je, da kot strokovni delavci nenehno iščemo različne situacije, ki otroke spodbujajo k iskanju, reševanju problemov in uresničevanju idej (Ferjančič 2001).

Literatura

Duh Matjaž in Zupančič Tomaž (2009) *Sodobna likovna umetnost v kurikulumu vrtca*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Ferjančič Jožica (2001) *Otrok je knjiga, iz katere beremo in v katero bi*

morali pisati. Nova Gorica: Vrtec Nova Gorica.

Kurikulum za vrtce (1999) Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport. Urad RS za šolstvo.

Manasteriotti Višnja (1983) *Prva srečanja z glasbo*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.

